

Fredagskronikken

Bård Harstad, professor ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo. Twitter: @bardharstad

Alexander Cappelen Bård Harstad Ola Kvaløy Katrine Løken Simen Markussen Mari Rege Karen H. Ulltveit-Moe

Bård Harstad Olja etter IEA-rapporten

Klimapolitikk er et koordineringsspill – der oljepolitikk spiller en rolle.

● Egentlig er det lite nytt i rapporten til det internasjonale energibyrået (IEA), «Net Zero by 2050». IEA beskriver en vei mot 1,5-gradersmålet der det ikke er nødvendig å åpne nye oljefelt. Blant forskere har det lenge vært kjent at store deler av kjente ressurser må forbli i bakken, også om det er et to-graders mål vi sikter mot (se faktaboks).

Det nye er at IEA legger vekt på dette 1,5-gradersmålet. Vektleggingen er svært viktig! Hvorfor? Fordi internasjonal klimapolitikk, til en viss grad, er et koordineringsspill.

Koordineringsspillet er som følger. På den ene siden har vi investorer og energiselskaper. Disse investerer grønt, heller enn brunt, dersom de forventer en ambisiøs fremtidig klimapolitikk. På den andre siden har vi regulerende myndigheter. Disse finner det politisk gjennomførbart å innføre en ambisiøs klimapolitikk hvis, og bare hvis, investorer og selskaper vil takle skiftet, altså, om de har startet skiftet fra brunt til grønt.

Spillet har to likevekter. Enten investeres det brunt, og den ambisiøse politikken utsettes, eller så blir investeringene grønne fordi en mer ambisiøs politikk forventes, og denne blir gjennomførbar takket være investeringsskiftet.

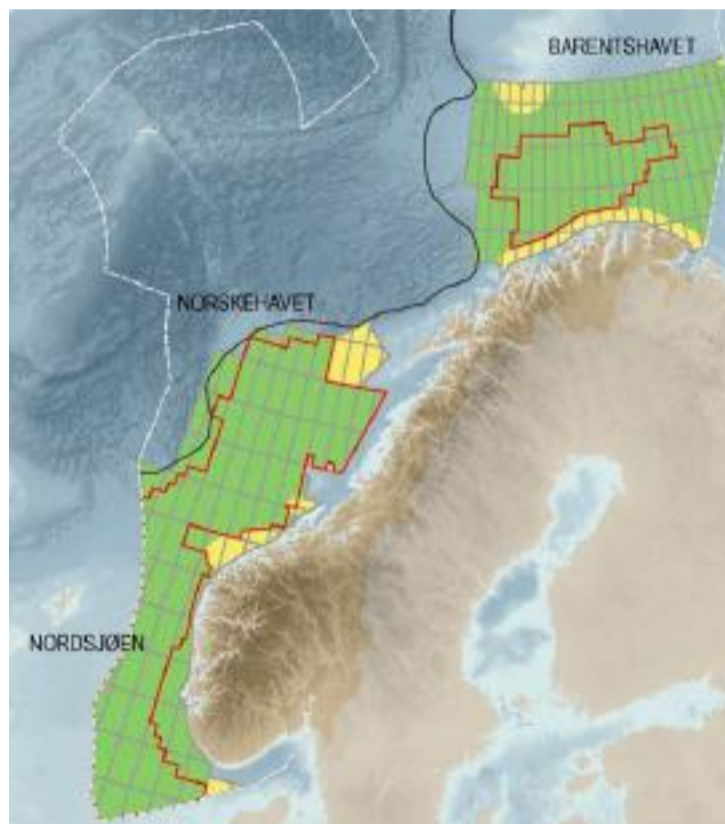
Med andre ord: Om vi ikke tror på store utslippskutt, så ender vi heller ikke opp med dem.

Forventningene er derfor viktige – også for norske aktører. Equinor har så langt ikke lagt 1,5-gradersmålet til grunn for sin planlegging, fordi de (som meg) ikke har forventet at det blir nådd. Men: «Dersom det blir virkelighet og vi styrer mot det, så vil vi tilpasse oss det,» slik sjeføkonom Eirik Wærness kommenterte rapporten.

Olje- og energiminister Tina Bru, på sin side, svarer at «hvis dette veikartet blir en realitet, vil det selvfølgelig også påvirke norsk olje- og gassproduksjon, og det kan på sikt påvirke selskapenes interesse for å lete etter nye funn.»

Men myndigheter bør ikke forholde seg så passive i koordineringsspill. IEAs vektlegging av 1,5-gradersmålet er viktig fordi det kan bidra til at aktørene koordinerer på den «gode» likevekten. Koordinering kan videre kreve at både tilbud og etterspørsel av fossile brensler reguleres, erkjenner *Financial Times* på lederplass.

→ Hvordan kan norske myndigheter bidra i dette koordineringsspillet? For å etablere en forventning til at Parisavtalen vil bli innfridd kan en begrense tildelinger i konsesjonsrunder. Kun syv selskaper har vist

← Hvem vil lete etter olje? Kun syv selskaper søker i 25. konsesjonsrunde (mot 11 i 24., og 26 i 23.). De gjenværende syv gambler kanskje på at Parisavtalen mislykkes. Grønt areal er områder som er åpnet og tilgjengelig for tildeling. Foto: Norskpctroleum.no

Forskningen

Hvem: Christophe McGlade og Paul Ekins.
Hva: «The geographical distribution of fossil fuels unused when limiting global warming to 2 °C.»
Hvor: *Nature* 517, page-s187–190 (2015)

interesse for 25. konsesjonsrunde, og det er en viss fare for at disse gambler på at Parisavtalen vil mislykkes. Investorers forventninger kan, som forklart, bli selvoppfylgende.

→ Tilbudet kan videre reguleres med en utvinningsavgift som reflekterer CO₂ innhold ved forbruk og ikke bare ved utvinning. Om dette smaker smør på flekk, gitt at forbruket også skattlegges, så husk at de ivrigste oljeutvinnerne neppe har tro på at fremtidige forbrukere vil betale en tilstrekkelig CO₂-skatt.

En fossil avgift må selvsagt koordineres med naturavgifter for utbygging av fornybare energikilder. Kombinasjonen kan gjøre det lønnsomt med ny teknologi som havvind og energiøkonomisering.

Koordinering er utfordrende. «Om vi alene skulle kutte nå, vil det uansett ikke gjøre en forskjell i et globalt perspektiv,» påstår den norske (og også den Brasilianske, forresten) olje- og energiministeren.

For én isolert produsent er det jo mer fristende å utvinne raskt nå, før etterspørselen faller for alvor. Slike strategier kan gi et såkalt «grønt paradoks» der økende CO₂-avgifter gir større utslipp.

For å unngå dette kan Norge koordinere med andre produsentland:

→ Norge ble nylig med i såkalte «Net Zero Producers Forum». De fem deltagerlandene skal «utvikle pragmatiske nullutslippsstrategier.» For å møte kritikere, som mener det lukter grønnvasking, bør forumet diskutere tilbudsidepolitikk som kan

bidra til at Parisavtalen blir en suksess.

→ Om et par år er det dessuten Norges tur til å lede Arktisk Råd. Rådet er åpent for ulike diskusjoner. Et oljemoratorium i Arktis vil verne et sårbart område og fordele kostnaden ved kutt på flere velstående land.

Om slik koordinering lykkes kan det bli lettere å inkludere kullprodusenter senere. Jo flere som koordinerer, jo høyere blir prisen på det som faktisk eksporteres.

USA, som er med i begge forumene, har tatt til orde for tilbudssideregulering og utvinningsstopp i Arktis.

Regjeringen har valgt mellom å ignorere denne muligheten, eller bidra til at verden koordinerer på at Parisavtalen blir innfridd og slik gjøre «en forskjell i et globalt perspektiv,» slik ønsket var.

@BardHarstad

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen
Telefon: 22 00 10 59
Sentralbord: 22 00 10 00
Epost: debatt@dn.no

Hovedinnlegg/kronikk:
Inntil 4500 tegn med mellomrom
Underinnlegg/replikk:
Inntil 1500 tegn med mellomrom
Legg ved portrettfoto

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.

→ Mer debatt side 36-39